

R O Z H O D N U T I E

Číslo: 0060/2021/K
Č.sp.: 3886-2021-BA

Bratislava 16. 09. 2021

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, odbor kontroly ako vecne príslušný správny orgán podľa § 9 ods. 1 písm. c) bod 3. v spojení s § 36 ods. 9 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach vo veci uloženia pokuty za porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov rozhodol tak, že účastníkovi konania **Istrochem Reality, a.s.**, Nobelova č. 34, 836 05 Bratislava, IČO: 35 797 525

ukladá pokutu

podľa § 36 ods. 3 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach za to, že sa dopustil správneho deliktu podľa § 36 ods. 1 písm. ae) zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach tým, že porušil povinnosť ustanovenú v § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach

vo výške 1 300,- eur
(slovom tisícristo eur).

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví pri výkone svojej pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach zistil, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s., Nobelova č. 34, 836 05 Bratislava, IČO: 35 797 525 nepredložila v čase od 02. 09. 2020 do 60 dní, t. j. do 31. 10. 2020 úradu na schválenie návrh na zmenu prevádzkového poriadku na základe zmien ustanovených vo vyhláske č. 181/2020 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláska úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov, čím porušila povinnosť ustanovenú v § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a dopustila sa správneho deliktu podľa § 36 ods. 1 písm. ae) zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach.

Pokutu spolu vo výške 1 300,- eur je účastník konania povinný uhradiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet vedený v Štátnej pokladnici, číslo účtu: SK598180000007000442847, KS 6348, VS 500602021.

Odôvodnenie:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) kontrolou plnenia povinností regulovaných subjektov podľa zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 250/2012 Z. z.“) zistil, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s., Nobelova č. 34, 836 05 Bratislava, IČO: 35 797 525 si svoju povinnosť ustanovenú v § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. voči úradu nesplnila.

Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. bola zapísaná 16. 10. 2000 do Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sa, vložka číslo: 2572/B.

Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. je držiteľom povolenia č. 2007E 0262 – 4. zmena na predmet podnikania elektroenergetika s rozsahom podnikania distribúcia elektriny a dodávka elektriny.

Úrad listom ev. č. 22315/2021/BA z 19. 08. 2021 oznámil spoločnosti Istrochem Reality, a.s. začatie správneho konania vo veci uloženia pokuty za porušenie zákona č. 250/2012 Z. z. V oznámení o začatí správneho konania úrad oznámil spoločnosti Istrochem Reality, a.s., že podkladom pre vydanie rozhodnutia vo veci uloženia pokuty bude úradom zistené porušenie zákona č. 250/2012 Z. z.

Úrad vydal s účinnosťou od 01. 09. 2020 vyhlášku č. 181/2020 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška úradu č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 181/2020 Z. z.“).

Kontrolou plnenia povinnosti podľa § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. úradom bolo zistené, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. nepredložila v čase od 02. 09. 2020 do 60 dní, t. j. do 31. 10. 2020 úradu na schválenie návrh na zmenu prevádzkového poriadku na základe zmien ustanovených vo vyhláške č. 181/2020 Z. z.

Nakoľko dňa 01. 09. 2020 nadobudla účinnosť vyhláška č. 181/2020 Z. z., došlo k rozsiahlej zmene právnej úpravy v obsahu pravidiel trhu v oblasti vnútorného trhu s elektrinou, ktorá sa okrem iného týkala údajov poskytovaných výrobcem elektriny, postupu pri zmene dodávateľa elektriny a zmeny bilančnej skupiny, zisťovania spotreby alebo dodávky elektriny pre odberné alebo odovzdávacie miesto pri zmene dodávateľa elektriny alebo pri zmene bilančnej skupiny. Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. bola povinná zapracovať pravidlá trhu do svojho prevádzkového poriadku a predložiť úradu na schválenie návrh na zmenu prevádzkového poriadku odo dňa, kedy nastali zmeny vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov, t. j. od 02. 09. 2020 v lehote najneskôr do 31. 10. 2020.

Podľa § 13 ods. 2 písm. a) zákona č. 250/2012 Z. z. vecnou reguláciou je aj rozhodovanie o schválení prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy, organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, prevádzkovateľa siete alebo prevádzkovateľa zásobníka.

Podľa § 13 ods. 4 zákona č. 250/2012 Z. z. úradom vydané rozhodnutia podľa odseku 2 písm. a) až c), e), m) a n) sú záväzné pre všetkých účastníkov trhu s elektrinou a účastníkov trhu s plynom.

Z vyššie uvedených ustanovení jednoznačne vyplýva, že schvaľovanie prevádzkového poriadku predstavuje výkon pôsobnosti úradu v oblasti vecnej regulácie, ktorá je samostatným druhom regulácie vykonávanej nezávisle od cenovej regulácie a prostredníctvom ktorej úrad vytvára vhodné podmienky pre vznik a existenciu fungujúceho prostredia v oblasti regulácie elektroenergetiky. Porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. zo strany spoločnosti Istrochem Reality, a.s. negatívne ovplyvnilo výkon pôsobnosti úradu v zmysle právomocí zverených mu zákonom č. 250/2012 Z. z. Jednou z najdôležitejších úloh úradu v rámci regulácie sieťových odvetví je ochrana odberateľov, ktorí vystupujú v zmluvných vzťahoch s regulovanými subjektami ako slabšia strana. Preto je výkon dohľadu nad znením prevádzkových poriadkov esenciálnou činnosťou úradu nevyhnutnou k dosiahnutiu ochrany konečných odberateľov. Prevádzkové poriadky, ktoré sú záväzné pre všetkých účastníkov trhu s elektrinou a účastníkov trhu s plynom, musia byť v súlade s platnou právnou úpravou, a to v celom ich rozsahu.

Správny orgán konštatuje, že závažnosť konania spoločnosti Istrochem Reality, a.s. zvyšuje aj samotná skutočnosť, že nekonaním spoločnosti Istrochem Reality, a.s. nastala situácia, kedy aktuálne platné a účinné pravidlá trhu neboli zapracované do prevádzkového poriadku, pričom prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej sústavy je záväzný pre prevádzkovateľa distribučnej sústavy a zároveň aj pre všetkých účastníkov trhu s elektrinou. V prípade zistenia dopustenia sa spáchania správneho deliktu zo strany regulovaného subjektu je úrad ako správny orgán povinný uložiť regulovanému subjektu sankciu, a to pokutu. Táto povinnosť mu vyplýva priamo zo zákona č. 250/2012 Z. z.

Správny orgán listom ev. č. 22315/2021/BA z 19. 08. 2021 oznámil spoločnosti Istrochem Reality, a.s., že pred vydaním rozhodnutia má možnosť podľa § 33 ods. 2 v spojení s § 27 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov oboznámiť sa s podkladom pre rozhodnutie, so spôsobom jeho zistenia, vyjadriť sa k podkladu pre rozhodnutie, k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie do 7 pracovných dní odo dňa doručenia tohto oznámenia.

Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. sa v úradom určenej lehote vyjadrila listom z 31. 08. 2021 zaevidovaným pod ev. č. 23407/2021/BA. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. okrem iného uviedla, že zámerom zákonodarcu iniciovať zmenu prevádzkového poriadku nebola každá zmena všeobecne záväzných právnych predpisov, ale len taká, ktorou dochádza k podstatnej zmene okolností (podmienok), za ktorých bol prevádzkový poriadok vydaný. Za okolnosť odôvodňujúcu zmenu prevádzkového poriadku pritom celkom nepochybne možno považovať vydanie nového vzorového prevádzkového poriadku úradom, na ktorú sa odvoláva § 15 ods. 6 prvá veta zákona č. 250/2012 Z. z. Uvedené totiž vyplýva z § 19 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého prevádzkovateľ distribučnej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej siete je povinný vypracovať prevádzkový poriadok podľa vzorového prevádzkového poriadku prevádzkovateľa distribučnej sústavy alebo vzorového prevádzkového poriadku prevádzkovateľa distribučnej siete vydaného úradom, pričom prevádzkovateľ distribučnej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej siete zohľadní osobitné podmienky prevádzkovania svojej distribučnej sústavy alebo distribučnej siete. Opačný výklad smerujúci k tomu, aby každá zmena všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorá sa nejakým spôsobom dotýka

prevádzkového poriadku prevádzkovateľov distribučných sústav, predstavovala dôvod na zmenu prevádzkového poriadku, by bol príliš formalistický, pričom podľa ustálenej judikatúry: „Nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení príliš formalistický prístup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Správny orgán nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí so od neho odchyliť pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história vzniku, systematické súvislosti alebo niektorý z ústavnoprávných princípov. Pri výklade o aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu“ (nález Ústavného súdu SR spis. zn.: ÚS 306/2010, z 08.12.2010). Podobne Ústavný súd Slovenskej republiky (PL. ÚS 17/08, z 20. 05. 2009) konštatuje: „Materiálny právny štát sa nezakladá na zdanlivom dodržiavaní práva či na formálnom rešpektovaní jeho obsahu spôsobom, ktorý predstiera súlad právne významných skutočností s právnym poriadkom. Podstata materiálneho právneho štátu spočíva v uvádzaní platného práva do súladu so základnými hodnotami demokraticky usporiadanej spoločnosti a následne v dôslednom uplatňovaní platného práva bez výnimiek založených na účelových dôvodoch.“ Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. má za to, že uvedená judikatúra je relevantná v tomto prípade o to viac z dôvodu, že samotnú formuláciu predmetného ustanovenia „podmienky, na základe ktorých bol prevádzkový poriadok schválený“ nie je možné považovať za dostatočne jednoznačnú a identifikovateľnú. Pri hodnotení správnych deliktov je žiaduce brať do úvahy aj materiálnu nebezpečnosť konania, aby príliš formalistická aplikácia nebola nespravodlivá a neprimeraná.

Ak by bola spoločnosť Istrochem Reality, a.s. sankcionovaná z dôvodu prílišného formalizmu pri interpretácii právneho predpisu, došlo by k porušeniu základných práv. Interpretácia právneho predpisu zo strany správneho orgánu by vybočila z ústavných medzí a opomenula skutočný účel relevantnej právnej normy. V oznámení o začatí správneho konania sa nenachádza výpočet podmienok vyplývajúcich zo zmien právneho predpisu, ktoré odôvodňujú zmenu prevádzkového poriadku. Legitimita každého začatého správneho konania/rozhodnutia vydaného v rámci správneho konania alebo v konaní pred súdom sa pritom primárne prejavuje v jeho presvedčivom a dostatočnom odôvodnení začatia takéhoto konania/vydania rozhodnutia, prostredníctvom ktorého sa deklarujú základné demokratické princípy každého právneho štátu. Pokiaľ absentujú zákonné dôvody začatia správneho konania, ide o konanie, ktoré je nelegitímne, t. j. vedené bez akejkolvek opory v právnych predpisoch a ako také je neobhájiteľné. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. zastáva názor, že úrad začal správne konanie neopodstatnene bez náležitého zdôvodnenia dôvodov pre jeho začatie na základe neprípustne extenzívneho výkladu § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. Extenzívny výklad právnych noriem možno uplatniť len celkom výnimočne, a to vtedy, ak možno všetky argumenty proti jeho použitiu presvedčivo vyvrátiť (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: PL. ÚS 9/04, z 23. 06. 2005).

Ani doterajšia správna prax úradu nie je v súlade s ukladaním pokuty za porušenie predmetného ustanovenia zákona č. 250/2012 Z. z. Nie je známe, že by zo strany úradu bola vôbec v predchádzajúcich rokoch uložená pokuta za nepredloženie návrhu na zmenu prevádzkového poriadku v dôsledku zmeny podmienok alebo všeobecne záväzných právnych predpisov. Takéto konanie správneho orgánu je v priamom rozpore so zásadou legitímneho očakávania. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. má za to, že konanie úradu je nielen porušením zásady legitímnych očakávaní, ale tiež v rozpore so zásadou materiálnej rovnosti, ako je definovaná v § 3 ods. 5 Správneho poriadku, podľa ktorého „správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali

neodôvodnené rozdiely.“ V poznámke pod čiarou č. 1 vyjadrenia spoločnosť Istrochem Reality, a.s. poukazuje na relevantné ústavné princípy. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. zároveň poukázala na časti 1. ods. III Odporúčania Výboru ministrov (2007) - správne orgány majú konať tak, aby bola zachovaná zásada rovnosti, a to tak, aby v prípade osôb, ktorých situácia je rovnaká, rozhodovali rovnako. Akýkoľvek odklon od tejto zásady musí byť determinovaný objektívnymi okolnosťami. Precedenčná zásada slúži ako prostriedok ochrany pred svojvôľou správneho orgánu, pred neprímeraným a nezákonným uplatňovaním správnej úvahy (diskrečnej právomoci správneho orgánu).

Ak by bola v tomto konaní uložená pokuta spoločnosti Istrochem Reality, a.s., tak rozhodnutie sa bude odkláňať od bežnej rozhodovacej praxe, čo narúša rovnosť všetkých subjektov pred zákonom, ako aj samotným úradom. Možno preto zhrnúť, že keďže doposiaľ rozhodoval úrad určitým spôsobom (neukladal pokuty za porušenie povinnosti podať návrh na zmenu prevádzkového poriadku v prípade zmeny právnych predpisov), je v rozpore so zásadou legitímnych očakávaní a tým aj v rozpore s precedenčnou zásadou, aby neskôr v prípade spoločnosti Istrochem Reality, a.s. úrad rozhodol diametrálne odlišne.

Ak by mal správny orgán napriek vyššie uvedeným skutočnostiam za to, že sa spoločnosť Istrochem Reality, a.s. dopustila správneho deliktu, tak poukazuje na skutočnosť, že správny orgán môže v takýchto prípadoch uložiť pokutu aj pod dolnou hranicou sadzby vyplývajúcej zo zákona, prípadne úplne upustiť od uloženia sankcie. Takáto možnosť totiž vyplýva jednak z § 39 ods. 1 Trestného zákona (mimoriadne zníženie trestu): „Ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom“; a tiež § 40 ods. 1 Trestného zákona (upustenie od potrestania). Zásady ukladania trestov v trestnom práve majú pritom široké využitie aj pri ukladaní sankcií za administratívnoprávne delikty, čo potvrdzuje aj ustálená judikatúra slovenských súdov: „Aj v správnom trestaní je nutné rešpektovať základné princípy trestania, medzi ktoré patrí aj princíp zákonnosti (legality), ktorá je spojená s uplatnením zásady nullum crimen sine lege (žiadny trestný čin bez zákona), nulla poena sine lege (žiadny trest bez zákona), z ktorej taktiež vyplýva neprípustnosť analógie v neprospech páchatel'a. Tento princíp je zakotvený aj v čl. 49 ústavy Slovenskej republiky, pričom táto ústavnoprávna ochrana sa týka nielen trestného konania, ale je potrebné ju aplikovať aj v konaní o správnych deliktoch. Podmienky trestnej (aj deliktuálnej) zodpovednosti a ukladania sankcií sa nesmú rozširovať prostredníctvom analógie a páchatel'a možno postihnúť len trestom, ktorý výslovne ustanovuje zákon“ (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžf/15/2011, 3Sžf/112-173/2011, 3Sžf/22/2011 a 3Sžf/44-111/2011). Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. žiada úrad aby správne konanie zastavil.

Podľa § 15 ods. 6 prvej vety zákona č. 250/2012 Z. z. prevádzkovateľ sústavy, organizátor krátkodobého trhu s elektrinou, prevádzkovateľ siete alebo prevádzkovateľ zásobníka je povinný prvýkrát predložiť úradu návrh prevádzkového poriadku, vypracovaný v súlade so vzorovým prevádzkovým poriadkom pri distribúcii elektriny a distribúcii plynu, a so zapracovanými pravidlami trhu, na schválenie do 15 dní od doručenia povolenia.

Podľa § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. prevádzkovateľ sústavy, organizátor krátkodobého trhu s elektrinou, prevádzkovateľ siete alebo prevádzkovateľ zásobníka je povinný predložiť úradu na schválenie návrh na zmenu prevádzkového poriadku do 60 dní odo dňa, kedy sa zmenili podmienky, na základe ktorých bol prevádzkový poriadok schválený, vrátane zmien vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov.

Správny orgán k argumentom, že za okolnosť odôvodňujúcu zmenu prevádzkového poriadku pritom celkom nepochybne možno považovať vydanie nového vzorového prevádzkového poriadku úradom, na ktorú sa odvoláva § 15 ods. 6 prvá veta zákona č. 250/2012 Z. z. a že uvedené totiž vyplýva z § 19 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z. konštatuje, že opierajúc sa o gramatický, jazykový a logický výklad ustanovenia § 15 ods. 6 prvej vety zákona č. 250/2012 Z. z. nie je možné konštatovať, že predmetné ustanovenie sa odvoláva na vydanie nového vzorového prevádzkového poriadku úradom, ktorý by obsahoval zakaždým všetky právnymi predpismi deklarované zmeny. Taktiež by bolo nesprávne konštatovanie, že jediným dôvodom vzniku povinnosti pre regulovaný subjekt predložiť úradu na schválenie návrh na zmenu prevádzkového poriadku je vydanie nového vzorového prevádzkového poriadku úradom. Jazykový (alebo gramatický) výklad je jeden z druhov výkladu podľa metód výkladu, ktorého predmetom je zisťovanie zmyslu, obsahu a rozsahu v normatívnom texte použitých slov a nimi utváraných viet za účelom ich pochopenia a správneho a jednotného používania. Je možné bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že z ustanovenia § 15 ods. 6 prvá veta zákona č. 250/2012 Z. z. vyplýva okrem iného povinnosť pre regulovaný subjekt predložiť úradu návrh prevádzkového poriadku, vypracovaný v súlade so vzorovým prevádzkovým poriadkom do 15 dní od doručenia povolenia, avšak z ustanovenia § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. vyplýva, že predloženie návrhu na zmenu prevádzkového poriadku sa viaže na zmenu podmienok, vrátane zmien vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov, t. j. regulovaný subjekt je povinný predložiť návrh na zmenu prevádzkového poriadku ak sa zmenili podmienky. Zmenu podmienok nie je možné výlučne spájať, resp. viazať len na vydanie nového vzorového prevádzkového poriadku úradom.

Vo vzťahu k ustanoveniu § 19 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z. správny orgán konštatuje, že okrem iného prevádzkovateľa distribučných sietí a sústav sú povinní vypracovať prevádzkový poriadok podľa vzorového prevádzkového poriadku, ktorý vydáva a zverejňuje na svojom webovom sídle úrad. Predmetné ustanovenie súvisí s ustanovením § 45 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z., podľa ktorého úrad vypracuje do 31. marca 2013 vzorový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy, vzorový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa miestnej distribučnej sústavy a vzorový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej siete. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy a prevádzkovateľ distribučnej siete zapracujú osobitné podmienky prevádzkovania svojej distribučnej sústavy alebo distribučnej siete do vzorového prevádzkového poriadku a predložia ho na schválenie úradu najneskôr do 31. mája 2013. Uvedené ustanovenie nie je však platné univerzálne do budúcnosti na všetky zmeny v prevádzkových poriadkoch, ale bolo záväzné v čase prijatia nového zákona č. 250/2012 Z. z. v roku 2012 a následne so zapracovaním zmien do vzorového prevádzkového poriadku najneskôr do 31. 05. 2013.

Ďalej správny orgán k argumentu, že výklad smerujúci k tomu, aby každá zmena všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorá sa nejakým spôsobom dotýka prevádzkového poriadku prevádzkovateľov distribučných sústav, predstavovala dôvod na zmenu prevádzkového poriadku, by bol príliš formalistický uvádza, že úrad v rozhodnutí jednoznačne konštatoval, že nakoľko dňa 01. 09. 2020 nadobudla účinnosť vyhláška č. 181/2020 Z. z., došlo k rozsiahlej zmene právnej úpravy v obsahu pravidiel trhu v oblasti

vnútorného trhu s elektrinou, ktorá sa okrem iného týkala údajov poskytovaných výrobcami elektriny, postupu pri zmene dodávateľa elektriny a zmeny bilančnej skupiny, zisťovania spotreby alebo dodávky elektriny pre odberné alebo odovzdávacie miesto pri zmene dodávateľa elektriny alebo pri zmene bilančnej skupiny. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. sa snaží navodiť dojem, že zmenu právnej úpravy je možné ignorovať, resp. sa snaží tendenčne bagatelizovať nespĺnenie svojej povinnosti, pričom takáto argumentácia predstavuje len spôsob procesnej obrany vo svetle absencie relevantných argumentov. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. prostredníctvom sofistikovanej argumentácie tvrdí, že úrad sa dopustil príliš formalistickej aplikácie práva, ktorá bola nespravodlivá a neprimeraná. Pri vydávaní rozhodnutia je potrebné vychádzať z konkrétnych skutkových zistení. Mnohé porušenia regulovaných subjektov sú špecifické a majú práve administratívnoprávny charakter, čo však nezabavuje úrad povinnosti pri zistení porušenia konať, práve naopak úrad je v zmysle § 36 ods. 3 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z. povinný regulovanému subjektu uložiť pokutu, nakoľko sa jedná o obligatórne ustanovenie. Inak povedané, úrad nemá fakultatívnu možnosť sa rozhodnúť, či pri zistení porušenia sa rozhodne regulovaný subjekt sankcionovať, alebo nie.

Podľa § 36 ods. 3 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z. úrad uloží regulovanému subjektu pokutu od 500 eur do 100 000 eur za správny delikt podľa odseku 1 písm. a), b), c), e), f) až m), p), q), s) až x), y), aa), ac), ae) až ai) a ak).

Ďalej správny orgán k argumentu, že pri hodnotení správnych deliktov je žiaduce brať do úvahy aj materiálnu nebezpečnosť konania, aby príliš formalistická aplikácia nebola nespravodlivá a neprimeraná uvádza, že už len samotná skutočnosť, že určité ľudské konanie, správanie je zákonodarcom formálne vyhlásené za správny delikt, vyjadruje jeho spoločenskú nebezpečnosť a závažnosť. Materiálny znak je tak subsumovaný a konzumovaný formálnym znakom protiprávnosti, čo znamená, že typová závažnosť je vyjadrená len nepriamo znakmi formálnej stránky skutkových podstát správneho deliktu. Z uvedeného vyplýva, že na spáchanie správneho deliktu postačuje naplnenie formálnych znakov skutkovej podstaty s prihliadnutím na fakt, že skutková podstata správneho deliktu nezahŕňa materiálny prvok.

Ďalej správny orgán vo vzťahu k argumentu, že interpretácia právneho predpisu zo strany správneho orgánu vybočuje z ústavných medzí a opomína skutočný účel relevantnej právnej normy odkazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 348/2016-31: „K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v takom prípade, kedy sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávneho výkladu, resp. na jeho doplnenie či upresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy, postavené na roveň gramatickému výkladu, v tomto prípade systematický a teleologický výklad, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný konektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy.“

Opierajúc sa o vyššie uvedenú judikatúru je možné konštatovať, že účelom ustanovenia § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. je riadne plnenie si povinností prevádzkovateľmi sústavy, organizátormi krátkodobého trhu s elektrinou, prevádzkovateľmi siete alebo prevádzkovateľmi zásobníka, aby predložili úradu na schválenie návrh na zmenu prevádzkového poriadku do 60 dní odo dňa, kedy sa zmenili podmienky, na základe ktorých bol prevádzkový poriadok schválený, vrátane zmien vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov. Inak povedané, účelom ustanovenia § 15 ods. 6 druhej vety zákona

č. 250/2012 Z. z. je okrem iného aj možnosť odberateľov elektriny záväzne sa riadiť a postupovať v súlade s aktuálnym znením prevádzkového poriadku.

Ďalej k argumentu, že v oznámení o začatí správneho konania sa nenachádza výpočet podmienok vyplývajúcich zo zmien právneho predpisu, správny orgán konštatuje, že správny poriadok neupravuje obsahové náležitosti oznámenia o začatí správneho konania a ani oznámenia o pokračovaní správneho konania ako procesného úkonu správneho orgánu, avšak je potrebné prihliadať na základné pravidlá správneho konania, ktoré sú okrem iného uvedené v ustanoveniach § 3 ods. 1 a 2 správneho poriadku. Správny orgán konštatuje, že v oznámení o začatí správneho konania je okrem iného uvedené, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. porušila povinnosť podľa § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z., čím sa dopustila správneho deliktu podľa § 36 ods. 1 písm. ae) zákona č. 250/2012 Z. z., ďalej správny orgán konkretizuje v oznámení o začatí správneho konania, že vyššie uvedeného sa spoločnosť dopustila tým, že nepredložila v čase od 02. 09. 2020 do 60 dní, t. j. do 31. 10. 2020 úradu na schválenie návrh na zmenu prevádzkového poriadku na základe zmien ustanovených vo vyhláske č. 181/2020 Z. z. Ďalej vychádzajúc z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky „oznámenie (upovedomenie) o začatí konania musí byť formulované tak, aby bolo zrejmé, v akej veci koná správny orgán a aký je právny dôvod, pre ktorý sa začína konanie. Ide o odkaz na konkrétne ustanovenia zákona, ktoré boli podľa názoru správneho orgánu porušené, vec v ktorej sa koná a popis skutku, ktorý je dôvodom pre začatie správneho konania“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Sp. Zn.: 7 Sžo 79/2016). Správny orgán konštatuje, že oznámenie o začatí správneho konania spĺňa všetky vyššie deklarované náležitosti, je zákonné a v súlade so základnými pravidlami správneho konania a skutok, v ktorom sa vidí naplnenie skutkových znakov správneho deliktu je jednoznačne a nezameniteľne v oznámení ale aj vo výroku tohto rozhodnutia opísaný a formulácia skutku uvedeného v oznámení nie je schopná ohroziť zákonnosť výroku tohto rozhodnutia. Skutočnosť, že úrad neuviedol konkrétne podmienky, na základe ktorých bol prevádzkový poriadok schválený neznamena, že oznámenie o začatí správneho konania trpí právnymi vadami. V oznámení o začatí správneho konania úradu jednoznačne konštatoval, že na základe zmien ustanovených vo vyhláske č. 181/2020 Z. z., mala spoločnosť Istrochem Reality, a.s. predložiť úradu návrh nového prevádzkového poriadku. Nie je efektívne a zároveň žiaduce, aby správny orgán každú jeden podmienku v oznámení o začatí správneho konania konkretizoval vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o rozsiahlu zmenu právnej úpravy v obsahu pravidiel trhu v oblasti vnútorného trhu s elektrinou.

Ďalej k argumentu, že konanie úradu je v rozpore so zásadou materiálnej rovnosti a že rozhodnutie sa odkláňa od bežnej rozhodovacej praxe úrad konštatuje, že vyššie uvedené tvrdenia sa nezakladajú na pravde. Úrad vedie správne konania aj s inými subjektmi za totožné porušenie, navyiac na webovom sídle úradu sú zverejnené právoplatné rozhodnutia za totožné porušenie povinnosti a výška uloženej pokuty regulovaným subjektom za ten istý skutok je rovnaká resp. podobná s prihliadnutím na aplikáciu ustanovenia § 36 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. riadnym preštudovaním rozhodovacej praxe úradu sa môže sama presvedčiť, že úrad sa riadi zásadami deklarovanými v správnom poriadku. S poukazom na vyššie uvedené a na znenie § 3 ods. 5 správneho poriadku úrad postupuje v súlade so zásadou legitímnych očakávaní, t. j. dbá o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Rozhodovacia činnosť úradu rovnako korešponduje aj s precedenčnou zásadou, ktorá je deklarovaná v čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú

ustanovené podmienky. Naviac správny orgán postupuje striktnie v zmysle čl. 1 odporúčania výboru ministrov č. R (91) pre členské štáty o správnych sankciách schváleného výborom ministrov 13. 02. 1991 „správne sankcie a podmienky, za ktorých môžu byť použité, ustanoví zákon“, t. j. úrad postupuje v súlade so zásadou nullum crimen, nulla poena sine lege, nakoľko v ustanovení § 15 ods. 6 druhej vety zákona je deklarované určité, jasné a presné vyjadrenie skutkovej podstaty správneho deliktu a taktiež v ustanovení § 36 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. uzavretý (taxatívny) výpočet sankcií, ktoré možno za správny delikt uložiť regulovanému subjektu, zahŕňajúci nielen druh sankcie (pokuta), ale aj jej sadzbu a kritériá správnej úvahy orgánu pri určení jej rozpätia.

Ďalej úrad k argumentu, že správny orgán môže aplikovať ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona alebo § 40 Trestného zákona uvádza, že ide o uplatnenie inštitútu analógie iuris. Analogické aplikovanie § 40 Trestného zákona (upustenie od potrestania) v predmetnom prípade je absolútne vylúčené, nakoľko o analogické použitie zákona ide vtedy, ak zákon nejakú problematiku neupravuje a príslušný orgán môže odkázať na podobné (analogické) použitie inej normy na daný prípad. Avšak v predmetnom prípade sa nejedná o situáciu, ktorá by zákonodarcom nebola upravená, nakoľko § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. jednoznačne vymedzuje povinnosti regulovaného subjektu, § 36 ods. 1 písm. ae) zákona č. 250/2012 Z. z. jednoznačne deklaruje správny delikt za porušenie vyššie uvedenej povinnosti a naviac aj § 36 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. je obligatívnym ustanovením, v zmysle ktorého je úrad povinný uložiť pokutu regulovanému subjektu.

Podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Vo vzťahu k ustanoveniu § 39 ods. 1 Trestného zákona (mimoriadne zníženie trestu) rovnako platia vyššie uvedené konštatovania a správny orgán uvádza, že aj v predmetnom prípade zákonodarcu v § 36 ods. 3 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z. v znení zákona jednoznačne vymedzuje dolnú a hornú hranicu zákonom ustanovenej pokuty. V rámci dolnej a hornej hranice zákonom ustanovenej sadzby sa môže správny orgán pohybovať s prihliadnutím na ustanovenie § 36 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. Avšak odhliadnuc od vyššie uvedených konštatovaní s odkazom na znenie § 39 ods. 1 Trestného zákona ide o fakultatívnu možnosť mimoriadne znížiť trest a s prihliadnutím na okolnosti prípadu a pomery spoločnosti Istrochem Reality, a.s. správny orgán nemá za to, že možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom, nakoľko legislatívny proces novelizácie vyhlášky č. 24/2013 Z. z. bol vopred riadne oznámený prostredníctvom webového sídla úradu a aj portálu www.slov-lex.sk, kde prebiehalo medzirezortné pripomienkové konanie k samotnej novele vyhlášky za účasti verejnosti, ktorá dávala k návrhom zmien pripomienky. Niet pochyb o tom, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. mala objektívnu možnosť mať k dispozícii všetky relevantné informácie k zmenám vo vyhláske č. 24/2013 Z. z., pričom o existencii prebiehajúceho legislatívneho konania informoval aj úrad na svojom webovom sídle. Zároveň bola vyhláška č. 181/2020 Z. z. riadne publikovaná a vyhlásená na portáli www.slov-lex.sk už 2 mesiace pred jej účinnosťou, konkrétne 01. 07. 2020 a je nepochybné, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. sa mohla v dostatočnom časovom predstihu oboznámiť so zmenami v príslušnej legislatíve. Inak povedané, úrad zastáva názor, že neexistujú žiadne okolnosti prípadu a pomery spoločnosti Istrochem Reality, a.s., ktoré by odôvodnili mimoriadne zníženie sankcie, t. j. pokuty.

Taktiež vo vzťahu k návrhu spoločnosti Istrochem Reality, a.s., aby úrad správne konanie zastavil, správny orgán konštatuje, že v ustanovení § 30 ods. 1 správneho poriadku sú taxatívne uvedené dôvody na zastavenie konania, ktoré je jednou z foriem, ktorou sa správne konanie uzatvára konečným spôsobom. Dochádza k nemu v prípadoch ustanovených v správnom poriadku alebo v osobitných zákonoch z dôvodov, ktoré bránia pokračovať v konaní. Správny orgán konštatuje, že návrhu spoločnosti Istrochem Reality, a.s. nevyhovelo nakoľko správny orgán v rámci riadne zisteného skutkového stavu veci nevidí dôvod na zastavenie konania podľa § 30 ods. 1 správneho poriadku. Správnym orgánom zistené porušenie bolo v oznámení o začatí správneho konania kvalifikované ako porušenie povinnosti podľa § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. V tejto súvislosti správny orgán poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 6Sžf/30/2016: „Senát najvyššieho súdu v prvom rade považuje za potrebné zdôrazniť, že povinnosťou colných orgánov bolo postupovať len podľa zákona, a preto nemožno legitímne očakávať, aby v konkrétnom konaní bol porušený princíp legality zakotvený v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Štátny orgán, ktorého postavenie a právomoci sú zákonom reglementované, nie je preto oprávnený z vlastného rozhodnutia a podľa vlastnej úvahy konať nad rozsah svojich zákonných právomocí, nakoľko takéto konanie príslušný právny predpis neustanovuje. Rovnako povinnosť konať v súlade so zákonmi a inými predpismi explicitne vyplýva pre správny orgán zároveň z § 3 ods. 1 správneho poriadku, podľa ktorého, cit.: „Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi“.

Po preskúmaní skutkového stavu je evidentné a preukázané, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. ignorovala rozsiahlu a významnú novelizáciu obsahu pravidiel trhu v oblasti vnútorného trhu s elektrinou, ktorá bola deklarovaná vyhláškou č. 181/2020 Z. z.

Správny orgán preskúmal všetky podklady potrebné pre zistenie skutočného stavu veci a dospel k záveru, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. porušila zákon č. 250/2012 Z. z. Správny orgán pri ukladaní pokuty spoločnosti Istrochem Reality, a.s. podľa § 36 ods. 3 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z. vo výške 1 300,- eur za porušenie povinnosti uvedenej vo výroku tohto rozhodnutia bol viazaný kritériami voľného hodnotenia dôkazov a správnej úvahy podľa § 36 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. Pri určovaní výšky uvedenej pokuty správny orgán prihliadol najmä na spôsob, čas trvania a možné následky protiprávneho stavu.

Správny orgán pri určovaní výšky pokuty vzal do úvahy skutočnosť, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. je povinná dodržiavať všetky zákonom ustanovené povinnosti, za dodržiavanie ktorých zodpovedá a je povinná sledovať všetky zmeny v príslušných všeobecne záväzných právnych predpisoch. Správny orgán zohľadnil fakt, že je jednou zo základných povinností spoločnosti Istrochem Reality, a.s. plniť si povinnosti, ktoré jej vyplývajú z platnej právnej úpravy upravujúcej oblasť regulácie sieťových odvetví. Zároveň správny orgán prihliadol aj na skutočnosť, že podmienkou pre vydanie povolenia na vykonávanie regulovanej činnosti distribúcia elektriny je určenie zodpovedného zástupcu, ktorý zodpovedá za odborné vykonávanie povolenej činnosti podľa zákona č. 251/2012 Z. z. Cieľom inštitútu zodpovedného zástupcu je zabezpečiť odborný a legálny výkon podnikania prevádzkovateľa distribučnej sústavy v oblasti energetiky. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. má byť odborne spôsobilá osoba, ktorá je povinná vykonávať regulovanú činnosť v súlade s platnou legislatívou. Správny orgán prihliadol na čas trvania protiprávneho stavu, ktorý trval od 01. 11. 2020 a pretrváva aj v súčasnosti. Zároveň správny orgán zohľadnil skutočnosť,

že po celý čas trvania zisteného porušenia zákona č. 250/2012 Z. z. aktuálne platné a účinné pravidlá trhu neboli zapracované do prevádzkového poriadku. Správny orgán dodáva, že aj napriek tomu, že v prípade porušenia zákona č. 250/2012 Z. z. ide o administratívnu povinnosť spoločnosti Istrochem Reality, a.s., avšak prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej sústavy je záväzný nielen pre samotného prevádzkovateľa distribučnej sústavy, ale pre všetkých účastníkov trhu s elektrinou, čiže aj pre odberateľov, ktorí v zmluvných vzťahoch s regulovanými subjektami vystupujú ako slabšia strana. Úrad v rámci svojich kompetencií zverených mu zákonom č. 250/2012 Z. z. zabezpečuje dohľad nad znením prevádzkových poriadkov, ktorých aktuálnosť je nevyhnutná k dosiahnutiu ochrany odberateľov a zároveň k dosiahnutiu fungujúceho prostredia v oblasti regulácie elektroenergetiky.

Pri rozhodovaní o výške uloženej pokuty správny orgán prihliadol na skutočnosť, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. sa v zmysle ustanovenia § 36 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. dopustila správneho deliktu opakovane do 3 rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia č. 0031/2020/K o uložení pokuty vo výške 900,- eur z 24. 06. 2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. 07. 2020, to znamená, že správny orgán vzal do úvahy skutočnosť, že spoločnosť Istrochem Reality, a.s. bola upozornená na dodržiavanie platných právnych predpisov v oblasti regulácie siet'ových odvetví a aj napriek tomu sa dopustila opakovane správneho deliktu.

Správny orgán v rámci správneho konania zhodnotil všetky dôkazy, skutočnosti svedčiace v prospech aj v neprospech spoločnosti Istrochem Reality, a.s. jednotlivo aj v ich vzájomných súvislostiach. V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uviedol ustanovenia dotknutých právnych predpisov, z ktorých úrad vychádzal pri konštatovaní porušenia zákona spoločnosťou Istrochem Reality, a.s. a ktoré správny orgán použil ako východisko pre kvalifikáciu správneho deliktu vo výroku rozhodnutia. Následne správny orgán s použitím správnej úvahy rozvinul výklad príslušných ustanovení zákona, na základe ktorých dospel k záveru preukázaného porušenia zákona č. 250/2012 Z. z.

Po posúdení, zvážení a zohľadnení všetkých okolností týkajúcich sa spôsobu, času trvania a možných následkov porušenia povinnosti, správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Uložení pokutu za porušenie zákona č. 250/2012 Z. z. vo výške 1 300,- eur, ktorá je na spodnej hranici zákonom ustanovenej sadzby, považuje správny orgán za primerane represívne a dostatočné preventívne opatrenie voči spoločnosti Istrochem Reality, a.s. Preventívna úloha postihu nespočíva iba v účinku proti spoločnosti Istrochem Reality, a.s. (individuálne pôsobenie). Postih musí mať silu odradiť od nezákonného postupu aj iných nositeľov rovnakých zákonných povinností (generálne pôsobenie); tento účinok potom môže vyvolať iba postih zodpovedajúci významu chráneného záujmu včas a vecne správne vyvođený. V prípade, že ide o finančný postih, musí byť tento citel'ný v majetkovej sfére delikventa, a teda musí v sebe obsahovať aj zložku represívnu.

Správny orgán listom ev. č. 22315/2021/BA z 19. 08. 2021 oznámil spoločnosti Istrochem Reality, a.s., že pred vydaním rozhodnutia má možnosť podľa § 33 ods. 2 v spojení s § 27 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov oboznámiť sa s podkladom pre rozhodnutie, so spôsobom jeho zistenia, vyjadriť sa k podkladu pre rozhodnutie, k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie do 7 pracovných dní odo dňa doručenia tohto oznámenia. Spoločnosť Istrochem Reality, a.s. sa v určenej lehote písomne vyjadrila. Správny orgán pri vydávaní rozhodnutia nepoužil podklady, ktoré by účastníkovi konania neboli známe.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu môže účastník konania podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia, na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, odbor kontroly, Bajkalská 27, P.O.BOX 12, 820 07 Bratislava 27. Rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov nadobudlo právoplatnosť, je preskúmateľné súdom.

Ing. Olga Leitgebová
poverená riadením odboru kontroly

Rozhodnutie sa doručí: Istrochem Reality, a.s., Nobelova č. 34, 836 05 Bratislava